

SANATI DÜŞÜNMEK

Editörler

Hatice KETEN
H. Seval KÖSE
Ezgi TOKDİL

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitapta yer alan her bölümün içeriğinden ilgili bölümlerin yazar/yazarları sorumludur.

ISBN

978-625-8430-36-3

Kitap Adı

Sanatı Düşünmek

Editörler

Hatice KETEN

ORCID iD: 0000-0001-9136-4894

H. Seval KÖSE

ORCID iD: 0000-0001-5991-741X

Ezgi TOKDİL

ORCID iD: 0000-0003-2701-0842

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kapak Görseli: Van Gogh/ Çiçek Açan Badem Ağacı

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

ART000000

DOI

10.37609/akya.966

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

SUNUŞ

Sanat yapıtı anlamlı bir estetik nesnedir. Onun anlamını da o yapıtı üreten sanatçının kendi yaşadığı dönemin toplumsal, düşünsel, dinsel, ekonomik ve politik koşulları hazırlamaktadır.

Sanat yapıtını anlayıp değerlendirebilmek de izleyicinin, sanatçının bireysel üslubu, kişiliği vs. gibi öznel koşullarının yanı sıra sanatçının yaşadığı dönemin toplumsal koşullarını da bilmesine bağlıdır. Bu bağlamda sanatla ilgilenen yetişkin veya öğrencilerin de kuramsal çalışmalarla ilgilenmesi, bilgilerini çoğaltması ve çok yönlü bir donanıma sahip olması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Sanat salt biçimsel olarak ortaya bir şeyler koymak değildir. Onun en derin katmanı anlam boyutudur. Anlamı oluşturabilmek için hem sanatçının hem izleyicinin sanat tarihi, sanat felsefesi, tarih, sosyoloji, antropoloji, ekonomi gibi farklı disiplinlerle de kendilerini zenginleştirmeleri gerekir. Sanatçıların özgün ve anlamlı yapıtlar üretmeleri, izleyenlerin de çok yönlü bir donanıma sahip olmaları, sanat yapıtının anlam boyutunu çözümlemelerine yardımcı olacaktır. Geçmiş bilmeden yeni bir şey üretmek de anlamak da pek mümkün değil.

John Berger'in ifade ettiği gibi: "yeniden üretilen her yeni imge, belli bir görme biçimine bağlıdır." O biçimi de şekillendiren, zihnimizdeki duyguları, düşünceleri oluşturan bilgidir.

Bilgi kaynaklarımız olan kitaplara bir yeni çalışma daha eklendi. On iki eğitimci akademisyenin bir araya gelerek hazırlamış oldukları "Sanatı Düşünmek" adlı çalışma. Sanat eğitime yeni başlayan veya sanata ilgi duyan, sanatın ne olduğunu anlamaya çalışan yetişkinlerin yararlanabilecekleri yeni bir kaynak. Sanatla ilgili ilk anda akla gelen sanat nedir sorusunun cevabıyla başlayarak, sanatçı, sanat yapıtı ve sanat türleri ile devam eden, plastik sanatların tarihsel süreç içindeki gelişimini ve değişimini, sanat doğa ilişkisini, bilimin ve modernleşen dünyada teknolojik gelişmelerin sanat üzerindeki etkilerini, sanatın gerekliliğini, sanat eğitimi, yaratıcılığı, müziğin fonetik bir sanat olarak insanlar üzerindeki iyileştirici etkisini ve medya okuryazarlığı ile medyada görsel tasarım konularını içermekte. Disiplinlerarası bir yaklaşımla açık anlaşılır sade bir dille merak edilen sorulara cevap vermekte. Sanatın temel ilke ve sorunlarının çeşitli güzel sanatlar alanında, özellikle resim, müzik ve tasarım dallarında nasıl çözümlendiğini ve uygulandığını göstermeye çalışmakta. Sanat değerlerinin yüzyıllar boyunca toplumsal değişimlere koşut olarak nasıl bir düşünsel evrim geçirdiğini çok fazla ayrıntıya girmeden ana hatlarıyla ele almaktadır.

Türkiye’de sanat alanında kaynak kitaplar geçmişe göre günümüzde biraz daha çoğalmış olmakla beraber, yine de yeterli değildir. Onun için sanat üzerine yapılan her çalışma, her kitap gibi, estetik sorunları sadeleştirerek irdeleyen bu çalışma da çok kıymetlidir.

Prof. Dr. Ayla ERSOY

20 Aralık 2021

ÖNSÖZ

*"Yüzünü görmek için bir cam ayna kullanıyorsun,
ruhunu görmek için sanat eserlerini kullanabilirsin..."*

George Bernard Shaw

"Sanat yalnız dizeler kurar, yürektir şair olan."

Andre Chenier

İçinde yaşadığı çevreyi kendi varlığıyla anlam bulacak şekilde yeniden düzenleme isteği, insana, onu birlikte yaşadığı diğer canlılardan farklı kılacak olan kültür üretme ihtiyacını/alışkanlığını/becerisini kazandırmıştır. Okuduklarımız; kültür üretme ihtiyacının, insanın sahip olduğu "kendi varlığı üzerine düşünebilme" yetisinin itici gücü olduğu yönünde bilgilerle doludur. Bu yeti, tüm diğer canlılarla insan arasındaki en temel farklılık olarak görülmektedir. Tarih; çeşitli politik, inançsal vb. farklılıklarına karşın tüm toplumsal yapılanmaların "kültür üretme", "kültür aktarmı", kültürün korunması" çabalarına tanıklık etmiştir. Bu bağlamda "sanat", kültür ürünlerinin güzel bir cephesi olarak değer taşımaktadır.

Sanat her yerdedir. İnsan yeryüzünde nereye adım attıysa sanatın izini bırakarak yol almıştır. Sanatın insanla süren yaşayışı, varoluşu ile insan tam olmaya çalışmıştır. Bu durumun, insan ruhunun ve bedeninin sanata ihtiyacı olduğunu gösterdiği muhakkaktır. İnsanlık tarihini süsleyen, gösteren, belgeleyen, işaret eden, hayal ettiren sanatın; yol gösterici ve belirleyici rolü bulunur. Sanatın tüm türlerinin yaşamlarımıza şekil verdiğini, böylelikle bu ortamlarda yaşantımızı anlamlı kıldığını söyleyebiliriz. Rasmussen'in 'Sanat anlatılmamalı, yaşanmalıdır' sözü tam da sanatın yaşamla akışkan ve yaşamın içinde harmanlanan bir olgu olduğunun göstergesidir.

Sanatı Düşünmek başlıklı bu kitap, sanatın yaşamla ilişkisi ve sanat düşüncesi üzerindeki çeşitli görüşlerin bir araya gelmesi ile oluşmuştur. Sanatın uzak olmadığı gerçeğinin ve sanatla yaşamın birlikteliğinin biraz daha farkına varma arzusu, kitabın çıkış noktasıdır. Kitap on bir bölümden oluşmaktadır ve bölümler 'sanat' kavramının düşündürdüğü ve 'sanat' kavramı ile ilişkili olarak bir araya gelmiştir. Keyifli okumalar...

H. Keten

H. S. Köse

E. Tokdil

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	SANAT "HAYAL GÜCÜNÜN GÜCÜ"	1
	Hatice KETEN	
Bölüm 2	PLASTİK SANATLAR TARİHİ	45
	Gülçin KARACA	
Bölüm 3	DOĞA VE SANAT	67
	Elmas GÜN	
Bölüm 4	HERKES İÇİN HER YERDE SANAT	81
	Güler BEK ARAT	
Bölüm 5	DOĞU- BATI SANATI BAĞLAMINDA TOPLUM-BİLİM-PLASTİK SANATLAR İLİŞKİSİ VE MODERNLEŞME.....	97
	M. Demet ULUSOY	
Bölüm 6	DEĞİŞEN TARİHSEL SÜREÇ, TOPLUMSAL KOŞULLAR VE TEKNOLOJİK GELİŞMELER ETKİSİNDE SANAT VE BİLİM İLİŞKİSİ.....	125
	Ezgi TOKDİL	
Bölüm 7	SANAT VE SANAT EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ	153
	Esra DALKIRAN	
Bölüm 8	GENEL SANAT EĞİTİMİ "HERKES İÇİN SANAT EĞİTİMİ"	165
	H. Seval KÖSE, Ezgi ERTEK-BABAÇ	
Bölüm 9	SANATTA VE SANAT EĞİTİMİNDE YARATICILIK.....	185
	Gökçen Meryem KILINÇ	
Bölüm 10	MÜZİĞİN İYİLEŞTİRİCİ GÜCÜ	201
	Elvan GÜN	
Bölüm 11	BASILI MEDYADA GÖRSEL OKURYAZARLIK VE GAZETE TASARIMLARINDA SAYFA DÜZENİ	209
	Leyla ÇIRAKOĞLU	

YAZARLAR

Prof. Dr. H. Seval KÖSE

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi AD.

ID 0000-0001-5991-741X

Prof. Dr. Esra DALKIRAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi AD.

ID 0000-0002-0576-6262

Dr. Öğr. Üyesi Güler BEK ARAT

Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

ID 0000-0003-1912-6896

Dr. Öğr. Üyesi Elmas GÜN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi AD.

ID 0000-0002-2569-6062

Dr. Öğr. Üyesi Gökçen Meryem KILINÇ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Resim AD.

ID 0000-0002-2337-1686

Dr. Ezgi ERTEK BABAÇ

Milli Eğitim Bakanlığı

ID 0000-0003-4136-9026

Prof. Dr. M. Demet ULUSOY

Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Kurumlar Sosyolojisi AD.

ID 0000-0001-7169-8301

Doç. Hatice KETEN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi AD.

ID 0000-0001-9136-4894

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin KARACA

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü

ID 0000-0002-8768-1667

Dr. Öğr. Üyesi Elvan GÜN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi AD.

ID 0000-0002-1547-4845

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi TOKDİL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi AD.

ID 0000-0003-2701-0842

Öğr. Gör. Leyla ÇIRAKOĞLU

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Bilgisayar Destekli Tasarım ve Animasyon Pr.

ID 0000-0001-7194-4306